

ISSN 1652-7224 ::: Publicerad den 7 november 2007
Utskriftsvänlig pdf-fil

Eftersom de strikt ekonomiska aspekterna av idrotten blivit allt mer centrala, det kan gälla klubbars ekonomi, idrottares löner, kostnaderna för att sätta upp en tävling, etcetera, så har det blivit viktigt att utbilda idrottsekonomer på ett adekvat sätt. För som Hans Lundberg påpekar i denna recension, det finns specifika drag inom just idrottens ekonomi som gör att den skiljer sig från andra "industrier". Och detta i sin tur innebär att det måste finnas läroböcker för detta ändamål, och därtill *bra* läroböcker. Lundberg, som aldrig gör något halvdant, tipsar i sin recension om tre relevanta titlar, varav två på europeisk botten, som kom ut under 2000. Men det är Mark J. Eschenfelders och Ming Lis *Economics of Sport* (FIT) från 2007 som är föremål för bedömning i denna recension. Och det är väl inte att gå händelserna i förväg att konstatera att Lundberg finner mycket att vara nöjd över i den här boken; såväl forskningsanknytningen (Lis specialitet) som det pedagogiska anslaget (Eschenfelder) gör boken till en riktigt bra och användbar, om än inte invändningsfri, grundbok även på svenska sport management-kurser.

Idrottsekonomisk lärobok

Hans Lundberg

Ekonomihögskolan, Växjö universitet

Mark J. Eschenfelder & Ming Li
Economics of Sport: Second Edition

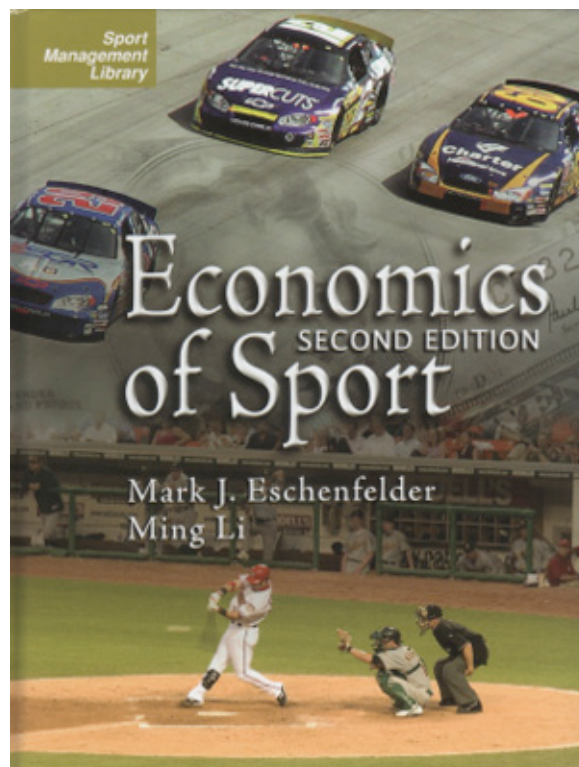
259 sidor, inb., ill.

Morgantown, WV: [Fitness Information Technology](#) 2007 (Sport Management Library)

ISBN 978-1-885693-72-3

En riktigt bra grundbok om idrottindustrin från ett nationalekonomiskt perspektiv borde vara bland det första som lyfts in på nystartade svenska Sport Management program och liknande. Det skulle städa en hel del i för-givet-tagna föreställningar, sunt-förnuft-orienterad kunskap och propaganda som omger inte så lite av svenskhetens föreställningar om vad idrott i Sverige och världen är och bör vara. I väntan på att några svenska/skandinaviska nationalekonomer tar sig an uppgiften att skriva en sådan grundbok som tar sin utgångspunkt de kontextuella villkor som råder i vår del av sportvärlden, får vi "som vanligt" importera kunskap och kritiskt fundera över vad som är användbart i våra sammanhang. I ytterligare väntan på att fler svenska/skandinaviska nationalekonomer tar sig an recensioner för idrottsforums räkning, får det här hållas till godo med en företagsekonomns begränsade perspektiv på nationalekonomiska frågor.

Andra upplagan av *Economics of Sport* är välskriven, informativ, balanserad, användbar och pedagogiskt genomarbetad. Li och Eschenfelder har båda solid akademisk bakgrund kombinerat med mycket praktiskt nedlagt arbete i en mängd idrottsliga och ekonomiska sammanhang inom och utom akademien. Som författarduo verkar de dessutom komplettera varandra på ett mycket bra vis. Li är den mer forskningsinriktade av de två (han basar över

School of Recreation and Sport Sciences på Ohio University, har skrivit runt 25 referee-granskade vetenskapliga artiklar och är verksam som redaktör i bland andra *Journal of Sport Management*, *International Sports Journal* och *International Journal of Sport Management*)^[1] medan Eschenfelders pedagogiska intresse ger avtryck i såväl hans forskning som hans mångåriga arbete med pedagogik inom nationalekonomi (för ett utmärkt exempel han utvecklat inom "Sport Economics", [se här](#).^[2]

Boken är dyr (SEK 750,- på Bokus) och det finns flera alternativ på t ex ebrary (mer om dem nedan), men sammantaget är det ändå väl investerade pengar då tillgång till ebrary är knuten till studietiden/universitetsbiblioteket medan en fysisk bok av grundläggande karaktär är något man har nytta av ett antal år in i yrkeslivet. Boken är primärt inriktad mot studenter med några studieår i bagaget som dessutom "have had some exposure to economic concepts and analysis, perhaps an introductory course in economics" (förordet). Finns det utrymme i kursprogrammet för ytterligare en nationalekonomisk kurs, bra, annars går det nog lika bra att komplettera med en fackordbok samt lite definitions- och begreppsexercis de första lektionerna, i och med att boken är så pass välskriven och resonerande, vilket gör att många fackuttryck klarnar efter hand.

Den grundläggande förtjänsten med boken är att den med begriplig fackterminologi, resonerande men ändå distinkt, belyser frågor som såväl gemene man som yrkesverksamma ställer om idrott. Frågor som varför ett par gymnastiskor kostar 1000-2000 kr när arbetskraftskostnaden för Nike och andra skottillverkare är ett par dollar per par^[3] (Nike återkommer i flera kapitel) samt varför vissa idrottare tjänar 100-tals miljoner och andra knappt inget alls (kapitel 9) dyker ofta upp runt fikaborden. Frågor som hur man gör (och inte bör göra) för att räkna fram att idrottsindustrin i ett visst land är så stor (kapitel 7), hur man gör (och inte bör göra) effektstudier av de ekonomiska effekterna av idrott och idrottsliga event (kapitel 8), varför s k bilaterala monopol karaktäriserar många arbetsmarknader för professionella idrottare (kapitel 9), hur konkurrenslagstiftningen ser ut inom idrottsindustrin (kapitel 11) samt varför ett lands övergripande ekonomiska system påverkar landets sätt att organisera sin idrott på (kapitel 12) är några exempel på frågor som kanske inte får gemene man att ligga vaken om nätterna medan yrkesverksamma inom idrott däremot borde känna till grundläggande resonemang kring sådant om de så väcktes mitt i natten.

En annan klar förtjänst med boken är att nationalekonomisk teori görs begriplig utifrån det karaktäristiska med just idrottsindustrin som marknadsfenomen. Alla exempel i boken är t ex från idrottsliga industrier. Vanligt i svenska sammanhang är annars att ekonomisk teori med grund i t ex tillverkande industri eller i servicesektorn helt frakts lyfts in och appliceras på idrott. Då tas ingen eller liten hänsyn till det specifikt idrottsliga i termen "idrottsindustri". Visst har idrottsindustrier en hel del likheter med många "vanliga" industrier men det finns givetvis skäl till varför nationalekonomisk forskning på idrott har över 50 år på nacken i USA. Ett av dem är att idrott har vissa särpräglade marknadsteoretiska kännetecken vilket gör idrott till ett ovanligt intressant marknadsfenomen, varför applicering av ekonomisk teori utan kontextualisering till det specifikt idrottsliga löper klar risk att skapa mer bekymmer än det löser.

En tredje förtjänst med boken som (enligt egen utsago) gör att den särskiljer sig från de flesta andra i genren, är att den inte enbart fokuserar de professionella amerikanska ligorna för arenaidrott (baseball, amerikansk fotboll, ishockey, basket) utan också beaktar "the broader sport industry. In this text issues in youth sport, recreational sport, the sporting goods industry, and many other segments of the sport industry are explored" (förordet). Just denna vidgning är extra viktig då boken ska utvärderas i ett svenskt sammanhang. Vi är nog några stycken som lessnat på att enbart läsa och höra om exempel från "America big four" och varmt välkomnar den här typen av breddning.

Vad man kan sakna i boken är t ex den typ av case som Eschenfelder utvecklat för National Council on Economic Education (se länk till EconEdLink ovan). Varje kapitel avslutas med "Chapter Questions" och "Learning Activities". Dessa är helt ok men i längden blir det nog lite enahanda att enbart ha dem som pedagogiska verktyg. En fackordlista med selektivt urval av nationalekonomiska begrepp hade också varit välkommet. Vidare går det givetvis att ha synpunkter på en hel del på detaljnivå. Vad som efter mycket läsning av amerikansk ekonomisk litteratur kan upplevas som "nedärvd" amerikansk skräck för allt annat än oreglerad kapitalism, kommer t ex till uttryck i tabell 12-1 (s. 207) där "Managed Capitalism" och "Centralized Socialism" jämförs på ett minst sagt grovhugget vis. När man diskuterar "the theoretical foundations for globalization of sport from an economic perspective" (s. 211) och framställer det som om lagen om komparativa fördelar skulle vara den teori med bäst förklaringsvärde, eller rent av den enda ekonomiska teorin med förklaringsvärde i sammanhanget, blir det väl nationalekonomiskt enögt. När man i avslutningskapitlet extrapolerar aggregerade siffror – malar upp tänkbara framtida trender baserade på hittillsvarande siffror – finns det skäl att läsa extra kritiskt, rent av skeptiskt. Det finns ytterligare exempel. En student normalt skolad i kritiskt tänkande bör dock inte ha några större problem att läsa av den här typen av tveksamheter på detaljnivå.

Det finns flera alternativ till *Economics of Sport*, säkert många fler än de som enkelt går att knappa fram på ebrary. *Economics of Sport and Recreation* (2000) av en av de stora profilerna inom europeisk Sport Management, Chris Gratton, här tillsammans med Peter Taylor (London: Spon Press, tryckt version) verkar vid snabb anblick vara motsvarigheten till föreliggande bok fast skriven från brittisk horisont med exempel från brittisk idrottsindustri. *The Economics of Professional Team Sports* (2000) av Paul Downward and Alistair Dawson^[4] (London: Routledge, tryckt version) är ett annat alternativ från brittisk horisont. Boken ger intryck av att vara teoretiskt mer avancerad och mycket genomarbetad. *The Economics of Sports* (2000) är en editerad bok med William S. Kern som redaktör (Kalamazoo, USA: W. E. Upjohn Institute for Employment Research). Kapitlen är editerade konferenspapers och lämpar sig nog inte som grundbok i Sport Economics, möjligen som sidoläsning för att pedagogiskt arbeta med perspektivering och/eller aspektseende.

Sammantaget erbjuder en eller ett par grundböcker om nationalekonomisk teori inom det idrottsindustriella fältet en nödvändig ram för att strama upp och bringa lite teoretisk och begreppslig reda i den import av företagsekonomisk teori som för närvarande uppvaktar en svensk idrottsrörelse med betänkligt svag förmåga att förhålla sig något så när nyktert inför såväl det kloka som mindre kloka med sådan uppvaktning.

[1] http://www.sportsad.ohio.edu/genrel/li_mingoo.html, 2007-08-24.

[2] EconEdLink's slogan är "a premier source of classroom tested, Internet-based economic lesson". Av några timmars surfande på deras hemsida att döma, verkar det vara en slogan med god täckning. Här finns mycket matnyttigt.

[3] Vill man gå på djupet med denna för idrotten så pinsamma fråga, rekommenderas den flik på David Bojes hemsida där över 100 vetenskapliga artiklar finns samlade av "Academics studying Nike, Reebok, Adidas, Campus and Athletic Apparel Industry" (<http://business.nmsu.edu/~dboje/AA/academicsstudyingwriting.htm>) .

[4] Downward är "Reader in Economics" vid Staffordshire University samt en av grundarna till Journal of Sport Economics. Dawson är "Senior Lecturer" i Economics vid Staffordshire University.

© Hans Lundberg 2007

Köp boken från Bokus.se

Kjøp boken fra Akademika.no

Køb bogen fra Samfundslitteratur.dk